

Перспективи розвитку спрощеного оподаткування малого підприємництва в Україні

Віктор Грушко

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри національної економіки та фінансів,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
ORCID: 0000-0001-6263-2597*

Вікторія Коваленко

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

Одним з основних завдань економіки України є стимулювання підприємницької діяльності через створення сприятливих умов її оподаткування. У зв'язку з цим, та з метою реалізації державної політики з питань розвитку та підтримки малого підприємництва, ефективного використання його можливостей у розвитку національної економіки було прийнято Указ Президента України від 3 липня 1998 р. «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва», яким запроваджено справляння єдиного податку суб'єктами малого підприємництва [1].

Необхідність стимулювати підприємницьку діяльність України продиктована постійною перебудовою економіки, а також її соціальною направленістю. Мале підприємництво стає масовим явищем, яке зачіпає всі аспекти суспільного життя через його здатність чітко відчувати ситуації на ринку, використовувати нові технології та швидко реагувати на зміну суспільних потреб. Для формування ефективних ринкових механізмів забезпечення сталого економічного зростання необхідний вплив державних установ на економічну систему на макрорівні та мікрорівні. Державне регулювання економіки має відповідати вимогам ефективного розвитку ринкової економіки. Воно здійснюється в основному за рахунок перерозподілу додаткового продукту, який був вироблений суб'єктами підприємництва, через податкові вилучення. Податкове законодавство, як і раніше, занадто складне для підприємств, особливо для малих та середніх, і, на думку експертів, не сприяє веденню бізнесу та залученню нових інвестицій. Також залишається проблема збільшених повноважень контролюючих органів. Податковий кодекс України на сучасному етапі має деякі недоліки і не зовсім відповідає тенденціям сьогодення. Крім того, він ігнорує пропозиції платників податків і є на стороні податківців. Потребу в реформуванні має і фіскальний механізм. Варто забезпечити умови, сприятливі для ведення підприємницької діяльності, а також залучення інвестицій через стимулюючу податкову систему. Для цього варто [2]:

- наблизити податкове право по стандартів Європейського Союзу;
- забезпечити прозорість діяльності податкової служби;
- знизити податкове навантаження на економіку;
- підвищити ефективність податкових інструментів, які стимулюють пріоритетні галузі діяльності;

- зрівняти права та обов'язки щодо сплати податків для всіх суб'єктів господарювання.

Значну роль в поточному розвитку української економіки потрібно відвести податковим стимулам для малих підприємств, які тільки-но почали роботу, а також для підприємств, які працюють в пріоритетних галузях. Було б доцільно забезпечити ці підприємства податковими кредитами та зниженими ставками оподаткування. Дана політика призведе до збільшення сукупних податкових надходжень, які підуть у бюджет та цільові фонди, оскільки податкові надходження зростатимуть від підвищеної ділової активності.

З впровадженням реформ не потрібно поспішати, краще проводити їх поступово. Слід опиратися на досвід зарубіжних країн, який допоможе гармонізувати нашу податкову систему.

Необхідно зазначити, що реформування системи оподаткування обговорювалось ще у 2015 році [3], а у 2018 р. був заснований Офіс розвитку малого та середнього підприємництва, як дорадчий орган при Міністерстві розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, а у 2019 р. було створено Координаційну раду з питань розвитку мікропідприємництва та малого підприємництва.

Спрощена система оподаткування деякою мірою стримує розширення підприємства, оскільки встановлює максимально можливі розміри обсягу доходу за календарний рік, а також є обмеження щодо кількості найманих робітників. Слід відмітити, що в п.291.5.1. ПКУ надається перелік видів діяльності, для яких заборонено використовувати спрощену систему оподаткування. Також, якщо підприємство перевищить норму обсягу доходу за календарний рік, тоді додатково сплачується 15%-для ФОП та подвійна ставка єдиного податку-для юридичних осіб. При перевищенні в календарному році доходу понад 1 млн. грн. платники єдиного податку I-II груп повинні застосовувати реєстратор розрахункових операцій розпочинаючи з першого числа першого місяця кварталу, наступного за виникненням такого перевищення, та продовжується у всіх наступних податкових періодах протягом дії свідоцтва платника єдиного податку.

Отже, спрощена система оподаткування, обліку і звітності значно збільшує ефективність роботи суб'єктів малого підприємництва через зменшення податкового навантаження і полегшує ведення обліку та подання звітності. Значна кількість підприємств вдало функціонує лише при застосуванні даної системи оподаткування. Незважаючи на свою привабливість для малого підприємництва, існують певні недоліки даної системи, зокрема, через обмеження в річному обсязі доходу, кількості найманих робітників та дозволених видів діяльності підприємства відповідно не розширюються, не створюються додаткові робочі місця. Саме тому для розвитку малого бізнесу необхідно всіляко вдосконалювати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності.

Ключові слова: спрощена система; оподаткування; підприємницька діяльність; податкове законодавство; податкове навантаження.

Список використаних джерел

- 1. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва: Указ Президента України від 3 липня 1998 року № 727/98. Офіційний вісник України. 1998. № 27. ст. 975*
- 2. Податкова система: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Лютий І. О., Демиденко Л. М., Романюк М. В. та ін.; За ред. І. О. Лютого. Київ: Центр учбової літератури, 2009. С. 223- 277.*
- 3. Румик І. І. Напрями реформування системи оподаткування. Економіка України: шляхи виходу із кризи: Збірник матеріалів Міжвузівської студентської економічної конференції (11 грудня 2015 р). Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2015. С. 161-163*